

این محصولات زنجیره ارزش یا پیشران به شدت فناوری‌های پیچیده‌ای دارند و پیچیدگی آنها نیز به این دلیل است که فناوری آن ارائه نشده، زیرا دارنده این فناوری خود تولیدکننده این محصول است.

بنابراین برای پاسخ به پرسش شما باید کشورها را به دو دسته کشورهایی که منابع غنی هیدروکربوری دارند و کشورهایی که بازار بزرگی دارند، تقسیم کرد. فناوری نیز یک پایه این موضوع است، زیرا چهار عامل در توسعه مهم هستند: خوراک، سرمایه، بازار و فناوری. این چهار عامل سرمایه‌گذار را به سمت توسعه سوق می‌دهد و تصمیم‌ساز هستند.

چرا ایران در دهه ۸۰ به سمت توسعه مجتمع‌های پتروشیمی خوراک کازی حرکت کرد؟

کشور در برنامه چهارم توسعه به سمت توسعه میدان‌های مشترک پارس جنوبی حرکت کرد و با توجه به برداشت گاز از این میدان‌ها، یا باید صادرات به صورت خط لوله یا ال‌ان‌جی انجام می‌گرفت که با وجودی که در آن مقاطع تحریم‌ها برای ایران شدید نبود، اما ال‌ان‌جی را برای ایران تحریم کردند، زیرا کشورهای اروپایی در قطر در حال سرمایه‌گذاری بودند و برای بازار خود، ایران را از داشتن فناوری ال‌ان‌جی تحریم کردند. خط لوله هم به هزاران دلیل و مسائل سیاسی با کارشکنی‌های کشورهای دیگر منتفی شد، بنابراین بحث صادرات گاز در آن مقطع سخت می‌شود.

استفاده از گاز در نیروگاه و مصرف برق یکی از دیگر راه‌های مصرف است که در این مسیر هم خیلی وارد نشدند و باید علت آن را از وزارت نیرو پرس و جو کرد. راه دیگر توسعه، صنعت پتروشیمی است که در این مسیر بسیار طرح‌های متانولی و اوره‌ای تعریف شد.

پس به نظر شما احداث طرح‌های پتروشیمی پایه گاز در آن مقطع زمانی درست بوده است؟

بله در آن مقطع زمانی درست بوده است.

چه مسیری طی می‌شد، بهتر بود؟

نخست باید بموقع اقدام می‌کردند، یعنی طرح‌های پتروشیمی تعریف شده برای استفاده از مزایای دوره زمانی مورد نظر باید سریع اجرا شوند که بتوانند با

اتفاقی که در صنعت پتروشیمی، هلدینگ‌ها و یا در بالادست آنها در صندوق‌ها رخ می‌دهد این است که صندوق‌ها بر پایه منابع مالی که از این واحدها به دست می‌آید می‌چرخد و صندوق‌هایی هستند که شرکت پتروشیمی زیرمجموعه را ملزم به تقسیم صددرصدی سود کرده‌اند، بنابراین این مجتمع نمی‌تواند به سمت توسعه حرکت کند

تولید و فروش در مقطع زمانی مناسب در بازار، سرمایه خود را بازیابی کنند. نکته دوم اینکه هم‌زمان با کسب درآمدهای مطلوب از فروش متانول هم‌زمان با گاز قیمت مناسب باید بر تکمیل زنجیره نیز متمرکز می‌شدند.

متأسفانه اتفاقی که در صنعت پتروشیمی، هلدینگ‌ها و یا در بالادست آنها در صندوق‌ها رخ می‌دهد این است که صندوق‌ها بر پایه منابع مالی که از این واحدها به دست می‌آید می‌چرخد و صندوق‌هایی هستند که شرکت پتروشیمی زیرمجموعه را ملزم به تقسیم صددرصدی سود کرده‌اند، بنابراین این مجتمع نمی‌تواند به سمت توسعه حرکت کند. سرمایه‌گذار بالادست باید در سال‌های پیش تأملی می‌کرد، یا اینکه هم‌اکنون سود مجتمع‌ها را مولد کرده و واحدهای پایین‌دستی ایجاد کند تا چرخ صنعت در درازمدت بچرخد، بنابراین شرکت‌های متانولی یا بر پایه گاز، افزون بر تأخیری که در بهره‌برداری داشته‌اند، زنجیره را در زمان مناسب، توسعه نداده‌اند.

شرکت ملی صنایع پتروشیمی به‌عنوان شرکت مادر تخصصی چه راهکاری برای این شرکت‌ها دارد؟

شرکت ملی صنایع پتروشیمی برای همه زنجیره‌ها بویژه متانول، طرح‌ها را بررسی و گزارش توجیه اقتصادی آنها را به‌طور خلاصه استخراج کرده و طی دو سال گذشته در نشست‌های مختلف روی این موضوع تمرکز داشته است که باید زنجیره را توسعه دهند و نفع آنها در این مسیر است. شرکت ملی صنایع پتروشیمی بشدت از توسعه زنجیره ارزش حمایت و کمک می‌کند. در این میان، خود شرکت‌ها هم باید برای توسعه تلاش کنند. ۲۰ بسته سرمایه‌گذاری در زنجیره ارزش بر پایه بررسی واردات محصولات پتروشیمی استخراج شده است. حدود ۲ میلیارد دلار ارزی است که صنایع پایین‌دستی برای واردات این محصولات پتروشیمی که ما تولید نکرده‌ایم، هزینه می‌کنند. این اقلام وارداتی مطالعه شد و بر اساس خوراک موجود در هلدینگ‌ها به آنها ابلاغ و پیشنهاد شد. برخی از این هلدینگ‌ها در حال پیشروی در این موضوع هستند، مانند هلدینگ خلیج فارس که در این زمینه در حال اخذ حدود ۵ مجوز است. کل این بسته‌ها حدود ۳.۳ میلیون تن ظرفیت با سرمایه‌گذاری ۳ میلیارد دلار است. اگرچه در کنار هلدینگ‌ها بخش خصوصی نیز وارد و طرح‌ها به آنها نیز پیشنهاد داده شده است. هر بسته سرمایه‌گذاری ممکن است شامل چند طرح باشد و یک زنجیره را شامل می‌شود که باید با هم اجرا شوند. با اجرای این طرح‌ها در روند برنامه هفتم توسعه، ۲۰ محصول جدید وارد سبد محصولات پتروشیمی می‌شود که سرمایه‌گذارانی در این زمینه اعلام آمادگی کرده‌اند و موافقت اصولی صادر شده است.

برای تأمین خوراک طرح‌های جدید برنامه‌ریزی شده است؟

به هیچ وجه طرحی بدون اینکه خوراک آن در نظر گرفته شود، تعریف نمی‌شود.

صنعت پتروشیمی ایران هم‌اکنون در چه جایگاهی از خاورمیانه و جهان قرار گرفته است؟

حدود ۱۰ درصد از ظرفیت پتروشیمی کل جهان در خاورمیانه است و ۲۸ درصد سهم ظرفیت پتروشیمی خاورمیانه در اختیار ایران است که حدود ۲.۸ ظرفیت نصب شده دنیاست.